

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

අම්බලන්තොට ප්‍රාදේශීය සභාවේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනය, ශුද්ධ වත්කම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 172 (1) උපවගන්තිය සහ 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 (1) උපවගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අම්බලන්තොට ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ පරිච්ඡේදයට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය වාර්ථාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය සභාවේ වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වෙනනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන්, අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූවද අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම්කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,
- අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ප්‍රාදේශීය සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

- (අ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ප්‍රාදේශීය සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- (ආ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව, ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.6.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022, 2023 සහ 2024 වර්ෂ වලට අදාළව සභාව වෙත ලැබිය යුතු බවට හම්බන්නොට ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර් කාර්යාලයෙන් තහවුරු කරන ලද රු.මිලියන 3.43 ක මුද්දර ගාස්තු ආදායම් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	පළාත් ආදායම් කාර්යාලයේ සඳහන් මුදල ලැබිය යුතු ලෙස ඇතුළත් කරන ලෙසට ප්‍රධාන ලේකම් දන්වා ඇති බව.	ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර් කාර්යාලයෙන් තහවුරු කරන ලද මුද්දර ගාස්තු ආදායම් ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) 2024 වර්ෂයේ ස්ථාවර වත්කම් සමීක්ෂණයෙන් හඳුනාගෙන තිබුණු සභාව සතු ඉඩම් 80 ක සහ ගොඩනැගිලි 03 ක වටිනාකම් තක්සේරුකර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් තක්සේරු කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	සභාව සතු ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි වටිනාකම් නිශ්චිත කාලරාමුවක් තුළ තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී දරා තිබූ එකතුව රු.80,987 ක අයහාර වියදම්, ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අයහාර ස්වරූපයේ වියදම් ප්‍රාග්ධනික නොකළ යුතුය.
(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ගෙවිය යුතු වියදම් අයිතම 06 ක එකතුව රු.77,933 ක් වෙනුවෙන් ණයහිමි ඇතිකර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වියදම් සඳහා දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයහිමියන් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.6.2 නොසැසඳූ ගිණුම් ශේෂ

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානයට ඉදිරිපත් කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ගිණුම් විෂයයන් 08 කට අදාළ ශේෂයන් හා ඊට අදාළ උපයෝගී ලේඛන/ උපලේඛනවල දැක්වෙන ශේෂ අතර එකතුව රු.377,977 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	වෙනස්කම් වලට හේතු හඳුනා ගනිමින් ශේෂ නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අදාළ ශේෂවල වෙනස්කම් සසඳා ගිණුම නිවැරදි කළ යුතුය.

1.6.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
උපලේඛන, සමීක්ෂණ වාර්තා සහ ශේෂ සනාතන ඉදිරිපත් නොකිරීම හේතුවෙන් නොමැතිවීමෙන් එකතුව රු.මිලියන 24.64 ක් වූ ගිණුම් විෂයයන් 09 ක් විගණනයේදී සතුටුදායක ලෙස පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.	සවිස්තරාත්මක උපලේඛනයන් නොමැති බව සහ ඇතැම් ශේෂ හඳුනාගත නොහැකි දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන ශේෂ වන අතර ඇතැම් ශේෂ සභා ආදායමට බැර කිරීමට කටයුතු කරන බව.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ගිණුම් ශේෂ තහවුරු කරන සාක්ෂි ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවූ අවස්ථා පහත දැක්වේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි අනුකූල නොවීම ආදියට යොමුව	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1946 අංක 30 දරන බදු හා තක්සේරුකරන ආඥා පනතේ 20 වන වගන්තිය	වරිපනම් දේපල වර්ෂ 05 කට වරක් තක්සේරු කර වරිපනම් අයකළ යුතු වුවත්, එපරිදි කටයුතු නොකර 2011 වර්ෂයේදී සිදුකරන ලද තක්සේරුව මත පදනම්ව සමාලෝචිත වර්ෂයේදීත් වරිපනම් අයකිරීම නිසා තක්සේරුව කාලීනව ක්‍රියාත්මක නොවූ කාලය අවුරුදු 08 ක් විය.	2023 වසරේ සිදුකළ තක්සේරු වාර්තාව මත පදනම්ව 2025 වසරේ සිට වරිපනම් අයකිරීමට කටයුතු කරන බව.
		වරිපනම් දේපල යොමුගත පනතේ වගන්ති ප්‍රකාරව කාලානුරූපීව තක්සේරු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2018 මාර්තු 19 දිනැති අංක 01/2018 දරන භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ චක්කම් කළමනාකරණ චක්‍රලේඛය සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සභාව සතු ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයේ නොපවතින වාහන 04 ක් අලුත්වැඩියා කර ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට හෝ අපහරණය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. අලුත්වැඩියා කිරීම ඵලදායී ද නැතහොත් අපහරණය කළ යුතු ද යන්න පිළිබඳව නිර්දේශ ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන බව. ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයේ නොපවතින වාහන සම්බන්ධයෙන් යොමුගත චක්‍රලේඛයේ විධිවිධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු.මිලියන 24.58 ක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ පුනරාවර්තන වියදම ඉක්මවූ ආදායම රු.මිලියන 4.44 ක් විය.

2.2 ආදායම් පරිපාලනය

2.2.1 ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම්

සභාවේ ලේකම්වරයා විසින් ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ ඇස්තමේන්තුගත ආදායම්, බිල්කළ ආදායම්, රැස්කළ ආදායම් හා හිඟ ආදායම් පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

	2024				2023				
ආදායම් ප්‍රභවය	ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම	බිල් කළ ආදායම	රැස් කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	ඇස්තමේන්තු ගත ආදායම	බිල් කළ ආදායම	රැස් කළ ආදායම	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟය	
	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.	
වෙනත් බදු	5,550,000	6,476,070	5,975,903	3,428,403	5,310,000	5,940,312	6,627,668	3,170,102	
කුලී	15,310,600	16,967,348	17,023,279	1,753,173	15,432,000	12,575,167	16,164,732	5,159,267	
බලපත්‍ර ගාස්තු	3,342,000	4,570,199	3,689,283	1,472,540	2,647,000	3,685,863	3,978,259	467,850	
වෙනත් ආදායම්	13,217,000	14,248,409	13,321,467	1,539,792	12,896,000	14,561,420	14,503,543	607,790	
එකතුව	37,419,600	42,262,026	40,009,932	8,193,908	36,285,000	36,762,762	41,274,202	9,405,009	

2.2.2 ආදායම් රැස් කිරීමේ කාර්යසාධනය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජනවාරි 01 දිනට මුළු හිඟ ආදායම රු.මිලියන 9.41 ක් වූ අතර, වර්ෂයේ බිල්කිරීම් රු.මිලියන 42.26 ක් විය. ඒ අනුව වර්ෂය තුළ රැස්කළ යුතු සමස්ථ ආදායම රු.මිලියන 51.67ක් වුවත්, රැස්කරන ලද ආදායම රු.මිලියන 40.01ක් වීමෙන් ආදායම් රැස්කිරීමේ ප්‍රගතිය සියයට 77 ක මට්ටමක විය.	හිඟ ආදායම් අයකිරීම් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින බව.	හිඟ ආදායම් රැස්කර ගැනීමේ ප්‍රගතිය වර්ධනය කරගත යුතුය.

2.2.3 වරිපනම් හා බදු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභා බල ප්‍රදේශයේ පවතින වරිපනම් ඒකක 3545 කට අදාළව හිඟ වරිපනම් බදු ආදායම රු.මිලියන 3.03 ක් වූ අතර 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 158(1) වගන්තියෙහි සඳහන් විධිවිධාන ප්‍රකාරව එම හිඟ අයකර ගෙන නොතිබුණි.	රු.365,731 ක් අයකර ගෙන ඇති අතර, ඉතිරි හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	පනතේ 158(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගත යුතුය.
(ආ) ව්‍යාපාර ඒකක 84 කින් ලැබියයුතු ව්‍යාපාර බදු රු.201,000 ක් අයකර ගෙන නොතිබුණි.	ඉදිරි කටයුතු සඳහා හිඟ ලේඛන ආදායම් පරීක්ෂක වෙත ලබාදී ඇති බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගත යුතුය.

2.2.4 කුලී

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාව සතු කඩ කාමර 64 කින් සහ කඩ අල්ලි 14 කින් ලැබිය යුතු කඩ කුලී රු.514,015 ක් ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 159(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව අයකර ගෙන නොතිබුණි.	රු.347,685 ක් අයකර ගෙන ඇති අතර ඉතිරි හිඟ මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	පනතේ 159(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගත යුතුය.
(ආ) සභාවේ වාහන කුලියට ලබාදීම වෙනුවෙන් 2016 වර්ෂයේ සිට 2022 වර්ෂය දක්වා කාලසීමාවට අදාළව සභාවට අයවියයුතු එකතුව රු.172,170 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදීත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.	අයවිය යුතු පාර්ශ්වයන්ට ලිපි මගින් දැනුවත් කර ඇති බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගත යුතුය.
(ඇ) 2022 වර්ෂයේ සිට හිඟව පැවති සභාව සතු අත් කරත්ත 25 කට අදාළව රු.131,500 ක මුදලක් අයකර ගෙන නොතිබුණි.	රු.31,500 ක් අයකර ගෙන ඇති අතර ඉතිරි හිඟ පවතින අත්කරත්ත පවරා ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගත යුතුය.

2.2.5 දැන්වීම් පුවරු ගාස්තු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සභා බලප්‍රදේශයේ ප්‍රදර්ශණය වන දැන්වීම් පුවරු 151 කින් රු.මිලියන 1.41 ක මුදලක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට අය වීමට තිබුණු අතර මෙම හිඟයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව රු.106,000 ක් පැවතීමෙන් හිඟ දැන්වීම් පුවරු ගාස්තු අයකර ගැනීමට 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 126 (XXX) වගන්තියෙහි සඳහන් විධිවිධාන අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	2023 වර්ෂයේ අයනොවූ රු.76,000 ක් සඳහා නඩු පවරා ඇත. 2024 වර්ෂයේ රු.429,230 ක් අයවීමට ඇති අතර හිඟ ආදායම් වාර්තා ආදායම් පරීක්ෂක වෙත ලබාදී ඇති බව.	පනතේ 126 (XXX) වගන්තිය ප්‍රකාරව හිඟ ආදායම් කඩිනමින් අයකර ගත යුතුය.

2.2.6 වෙනත් ආදායම්

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන ලේකම්වරයාගෙන් හා අනෙකුත් බලධාරීන්ගෙන් ලැබිය යුතු උසාවි දඩ හා මුද්දර ගාස්තු පිළිවෙලින් රු.මිලියන 9.80 ක් හා රු.මිලියන 36.54 ක් විය.	හිඟ මුද්දර ගාස්තු රු.මිලියන 13.92 ක් හා හිඟ උසාවි දඩ රු.මිලියන 6.17 ක්, අයවී ඇති බව.	හිඟ ආදායම් කඩිනමින් ගෙන්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1986 වර්ෂයේදී අම්බලන්තොට නගර ශාලාවක් ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩම් අත්කර ගැනීම හා ඊට අදාළ වියදම් වෙනුවෙන් රජයේ බැංකුවක රු.150,500 ක මුදලක් ප්‍රාදේශීය සභාව නමින් තැන්පත් කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට එම ගිණුමේ ශේෂය රු.මිලියන 2.48 ක් වී තිබුණි. මුදල් තැන්පත් කර වසර 20 කට ආසන්න කාලයක් ගතවී තිබුණද, අදාළ ඉඩම අත්පත් කර ගැනීමට හෝ ඉතිරිකිරීමේ ගිණුම ප්‍රාදේශීය සභාව වෙත ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම ඉඩම සභාව වෙත පවරා ගැනීමට රු.මිලියන 49.48 ක මුදලක් පාර්ශවකරුවන් වෙත ගෙවිය යුතු බව හා එතරම් විශාල මුදලක් සභාවට දැරීමට හැකියාවක් නොමැති බව.	ආදාළ ඉඩම අත්පත් කර ගැනීමට හෝ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම ප්‍රාදේශීය සභාව වෙත ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ආ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාවේ සඳහන්, සමීක්ෂණ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් නොවූ බෝට්ටු අගුල් 02 ක් සහ බෝට්ටුවක් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි. බෝට්ටු අගුල් 02 ක් සම්බන්ධ ලේඛන හඳුනාගත් උණනා සොයා ගත නොහැකි සම්බන්ධව ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතුය.
- (ඇ) සිදුකරනු ලැබූ නියැදි පරීක්ෂාවට අනුව, සභාව විසින් 2022 වර්ෂයේදී අනුමත කර තිබූ ගොඩනැගිලි සැලසුම් 02 කට අදාළව අනුමත සැලසුමින් පරිබාහිරව වැඩිපුර ඉදිකර තිබූ ප්‍රමාණය සඳහා රු.290,472 ක ගාස්තු අයකර ගැනීමට 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අපොහොසත් වී තිබුණි. සිහිකැඳවීම් ලිපි යවා සභාවට අයවිය යුතු නියමිත ගාස්තු අයකර සංශෝධිත සැලසුම් අනුමත කළ යුතුය.

3.2 මතභේදයට තුඩුදෙන ගණුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2015 ඔක්තෝබර් 06 දින සිට MN-1 බාණ්ඩයට අයත් පෙර පාසල් ගුරු තනතුරට අන්තර්ග්‍රහණය කර තිබුණු අයකු සම්බන්ධව පරිවාස කාලය තුළ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් පිළිබඳව තහවුරු ලබාගැනීමට අපොහොසත්ව, පරිවාස කාලය සම්පූර්ණ වූ පසු ස්ථීර කිරීමට නොහැකිව තිබුණි. වසර 4 කට අධික කාලයක් මේ සම්බන්ධව ඉහළ නිලධාරීන් වෙත දැනුම් දීම් නොකොට පෙර පාසල් ගුරු සේවයේ පත්වීමක් සඳහා, ඊට අදාළ සුදුසුකම් සපුරා නොතිබූ, ව්‍යාජ අධ්‍යාපන සහතික ඉදිරිපත් කර තිබූ අයෙකු අන්තර්ග්‍රහණය කර පරිවාස කාලය දීර්ඝ කිරීමකින් තොරව සභා අරමුදලින් රු.මිලියන 3.37 ක් ගෙවීමට කටයුතු කර තිබුණි.	විභාග කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ප්‍රතිඵල සනාථ කර දෙන ලෙස 2016 වර්ෂයේ සිට ලිපි යවා තිබුණද, 2022 ජුනි 23 ප්‍රතිඵල නොගැලපීම් ඇති බව දන්වා ලිපියක් එවා ඇත. ඒ අනුව 2023 මාර්තු 10 උපදෙස් ඉල්ලා හම්බන්නොට පළාත් පාලන කොමසාරිස් වෙත ලිපි යවා, 2023 ජූලි 06 දින සිට සේවය අත්හිටුවා ඇති බව.	ව්‍යාජ සහතික ඉදිරිපත් කළ අයට සහ ඒවා සනාථ කර නොගැනීම සම්බන්ධව විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතුය.

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	සභාවේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සභාවේ තනතුරු 14 කට අදාළ අතිරික්තතා 21 ක් විධිමත් කර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.	අතිරික්ත තනතුරු අනුමත කර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	සභාවේ කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතාව පිළිබඳ සමාලෝචනයක් සිදුකළ යුතුය.
(ආ) සභාවේ සේවය හැරගොස් ඇති සහ සේවය නතර කර ඇති සේවකයින් 07 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු එකතුව රු.347,436 ක ණය ශේෂ අයකර ගෙන නොතිබුණි.	ඉන් රු.27,000 ක් අයකර ගෙන ඇති අතර ඉතිරි ණය ශේෂ වශයෙන් වාරික ඇපකරුවන්ගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරන බව.	විභ ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය

2024 ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි යටිතල පහසුකම් ගොඩනැගීම/ සංයුක්ත සහ තිරසර කාර්මීකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා නවෝත්පාදනය දිරිගැන්වීමේ අරමුණින් මාර්ග සංවර්ධනය හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ඉලක්කය යටතේ මාර්ග 33 ක් සංවර්ධනය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට මාර්ග 06 ක් පමණක් සංවර්ධනය කර තිබුණි.

ඉතිරි මාර්ග ඉලක්කගතව සංවර්ධනයට ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවූ බව. සංවර්ධන යෝජනා සැලසුම් කිරීමටත් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

4.2 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය

සභාවේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

ආදායම් ආධාර වැය විෂයයෙහි අහිතකර විචලනය රු.මිලියන 11.36 ක් වූ අතර එහි විචලනය සියයට 13 ක් විය. උපකරණ වැය හා ඉඩම් වැඩි දියුණු කිරීම හා ගොඩනැගිලි වැය විෂයයෙහි අහිතකර විචලනය රු.මිලියන 9.7 ක් වූ අතර එහි විචලනය සියයට 249 ක් විය.

අඩුපාඩු මහඟරවා ගැනීමට කටයුතු කරන බව.

විචලනයන් අවම කිරීමත්, සැලසුම්කරණය විධිමත් කර ගැනීමත්, ආදායම් රැස්කිරීම කාර්යක්ෂම කර ගැනීමත් සිදු කළ යුතුය.